Γ. ΚΟΣΤΟΠΡΑΒ

ΛΕΟΝΤΙ ΧΟΝΑΓΠΕΙΣ

(ΠΙΙΜΑ)

ΚΡΑΤΙΚΟ ΕΚΔΟΤΙΚΟ
ΤΟΝ ΕΘΝΙΚΟΝ
ΜΙΟΝΟΤΙΤΟΝ
—1934—

Г. КОСТОПРАВ

ХУДОЖНИК Ф. ЯЛИ
ОТВ. РЕДАКТОР И. САРБЕЙ

УКРГОСНАЦМЕНИЗДАТ
1934 МАРИУПОЛЬ 1934

Г. КОСТОПРАВ

ЛЕОНТИЙ ХОНАГБЕЙ

(ПОЭМА)

ХУДОЖНИК Ф. ЯЛИ
ОТВ. РЕДАКТОР И. САРБЕЙ

УКРГОСНАЦМЕНИЗДАТ 1934
1934 МАРИУПОЛЬ

Г. ΚΟΣΤΟΠΡΑΒ

ΛΕΟΝΤΙ ΧΟΝΑΓΠΕΙΣ

(ΠΙΙΜΑ)

ΜΑΡΙΥΠΟΛΙ
1934

— Επιτράπικε για εκτίποσι 1/XII-34.

— Γορλίτ №2305 - Τιράζ 1500

— Αριθμός παρανκελίας 4995.

— Αριθμός βιβλίυ 53

ΙΠΕΦΘΙΝΟΣ ΣΙΝΤΑΧΤΙΣ:
Γ. ΣΑΡΜΠΕΙΣ

«.. Ι ΟΧΤΟΒΡΙΑΝΙ ΡΕΒΟΛΙΥΤΣΙΑ, ΚΟΒΟΝΤΑΣ ΤΙΣ ΠΑΛΙΕΣ ΑΛΙΣΙΔΕΣ ΚΕ ΒΓΑΛΟΝΤΑΣ ΕΜΠΡΟ ΜΑΡΕΑ ΕΝΑ ΓΡΑΔΑ ΤΥ ΖΜΟΝΙΜΕΝΥ ΚΟΖ-ΜΥ ΚΕ ΤΟΝ ΕΘΝΙΚΟΤΙΤΟΝ, ΤΥΣ ΕΔΟΣΕ ΚΕΝΥΡΙΟ ΖΙΣΙΜΟ ΚΕ ΚΕ-ΝΥΡΙΑ ΑΝΑΠΤΙΚΣΙ.»

Ι. ΣΤΑΛΙΝ

ΣΤΙ ΑΖΜΟΝΙΤΙ-ΜΥ
З. Щ.

ΑΦΙΕΡΟΣΙ

'Ντα ςον μπαέρς κε πάτος βγαλ
Φτινό κε όμορφο μυρδία
Κε τα δεντρά ζ̌ντανίζ̌νε παλ
Κε πες τα τζ̌όλια βραζ̌ το δλία,—
Λον γνοριζ̌μένα τα ςτιρέις
Γο πάγο ς' χόρα, πυ καμία
Ναμλίδς Λεόντι Χοναγπέις
Αγάπανιν Κοςςκόϊς τ' Μαρία.
Δία κατέις ςιμά ςτο γιάρ
Χαςιβετλέβνε χόρια-χόρια,
Χλυρίζ̌ πιχτό ταζ̌ό χυρτάρ

Στα ζμονιμένα τα μυρμόρια.
Στ' ατίντς, αδό τίνα κεμὰτ
Δεκάδες χρόνια πκαχ το χόμα,
Γο κςέρο—ίνε δί' νυμάτ,
Τίνα ανκέφκυνε ακόμα.
Ος ςιμερνό το μὲρα ςον
Το ζμονιμένο-τιν τ' λαλὶα:
Ανκέβνε κόζμος τον Λεόν,
Ανκὲφκετ ντάμα-τ' κε Μαρία.

. . . .

Γο βρέθα απ' αδό μακρά,
Γο ίδα τόπατα κενύρια,—
Εκί, πυ εν πςιλά δεντρά,
Πυ τα χορτάρια ςτέκνε κύρια,
Εκί, πυ τίντζκα ςμα στο τζαπ
Κλατζέφκετ ποταμί το κίμα,
Για τ' αρςςιζνό Λεόν τ' αγάπ
Γο μέγα έγραπςα πιίμα...

* * *

Περνά αγίριστο κερός.
Τα χρòνια ντρèχνε πεξαλινα...
Δικó-μ' τ' χαρά, δικò-μ' το φος,
Εςί, αζμόνιτι-μυ ΖΙΝΑ!
Με το αγàπ, με το ςαιγί,
Πύια αρτρέφκνε κάθα χρóνο,
Γο ςένα,—ζίςιμο-μ' τ' αβγί,—
Το πίιμα-μ' αφιερòνο.
Περνά κερóς... Κανà-ζαμάν,
(Αντα τι θα να ζυμ καμία)
Κανά κυρίτς, δικòς τ' αχράν,
Πες τα αδιάβαχτα χαρτία,
Κατβάζ ατύτο το χαρτί,
Ανίζ—διαβάζ δικó-μ' το γράμα
Κε τίντζκα με τ' ςαιγί αφτί
Ανκέβςε αν τι μένα ντάμα!..

Μαριύπολι,
14-XI-34

1.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Γο πάγο λον τυ τζολ. Ιπλύνε έμπρο-μ στράτες.
Βιγλίζο. Πας το σιρτ μαβρίζ πσιλό υμπά.
Κρεάδοσεν κερὸς. Γαναχτιζμένο πάτος
Πες νίχτας το σκυτίν βαθέα κολιμπά.

* * *

Στα χλίτσκα τα φυλέις κεμύνε τα πυλία,
Πες ντίμκο τ' κυρινσέ πλακόθεν το τιντζλίχ.
Πσιλά στον υρανό τρομάζνε άστρες κρία,
Θαρίς κε ρέγασαν, χαντρέβνι χλας κε γιχ...

* * *

Λαφρά φιςά χαρςςύ-μ ταραμαδί αὲρα,
Αςπρίζ ςτενό ποτὰμ ςτα τὶντζκο ταραμά.
Ζτβαγμένο άςςιρο ςτο ταραμά απέρα.
Ις άθορπος πρατί ςτα αςςιρόνες ςμα.

* * *

Περνύ, παένυ ςμα-τ.—Σί ίςε, πὰπυ Γιόρκα;
Καλὰ ίςε;—Καλά. Γιὰ ςι τίλογα ζις;
Δυλέβις ςτο μπαζάρ; Να φερ κανά-μαχόρκα!
Σι, λὲγνι, ίνεςε ρομέκο πιτίς;!

* * *

Πας Γιόρκα το κεφάλ αςπρίζνι κρία τζάλια...
Αφτός χαμνογελά, χαρςςύ-τ αντα ντρανύ:
— Λέις—γέραςα, πεδί; Γερνύμε γάλια-γάλια. .
Τι λέις-κε ίνεμε ετμίςς ογτό χυρνύ...

* * *

Καλτέρια, άνιχςια, ςςυμύς κε ςτυρυτέρια
Στ' μαρέαμ πέρασαν ετμίςς οχτό φορέις!
Λιγ' πέμνανε ζτανί δικόμ τ' αχράν, τα τèρια-μ...
Σχορέφτεν φίλο-μ'-πα—Λεόντι Χοναγπέις!

* * *

—Σι χςέρις τον Λεδόν;—Μεγάλναμ ς' ένα χόρα.
'Ντο χςένο το πςομί, 'ντα χρόνια—γιαλτζιλίχ...
Σις έςςιτ μέγα δαχτ, οτ' ίςετς γιàςς ατόρα,
Δεν χςέρετε εςίς το εμπριζνό γιαςςλίχ!

. . . .

* * *

Τρομάζνε ςτ' υρανό τα άςτρες ζζανκαριάρκα.
Το νύνιζμα-μ' παέν ςτο εμπριζνό, μακρά...
Ο Γιόρκας τι λαλί. Αφτός καπνίζ τςιγάρκα
Κε τίντζκα λίγο ςτερ τ' διίγιμα-τ' πςςιρà....

2.

ΑΙΤΣ ΙΤΥΝΕ ΚΑΜΙΑ...

1

... Το τζαλεμένο το τζιτζάκ
Μαράθεν κε ιπλόθεν,
Το κσερομένο το πιγάδ
Στυπόθεν κε τσυρόθεν.
Αιτς άνθροπος: άντα γερνάς—
Το έμας χαν το χλιάς,
Παέν το δλίας ζορλιτά,
Τ' καρδίας γαναχτά.

— 2 —

Στον κόζμο δγενς—χαντρέδς το τερ:.
Τα γένια-τ σπρύτςκα ςςόνια.
Κρύι ς' λαχαρτί, πςςιράς ανκέδς
Τα ζμονιμένα χρόνια,
Τα χρόνια, πότε ίςνετς γιάςς
Σις δί-σας—αγιαχτάςς,
Τα χρόνια, πύια με τ' χυλί
Ανκέδνιτα πολί...

— 3 —

Ε-ε, χρόνια πέρασαν πολά
Κε φένετ-μας: ατόρα
Μις δρέθαμ στ' άλο το ντυνιά,
Μις ζύμε ςτ' άλο χόρα!
Ναμὶ γελάς,—αντα γερνάς,
Σι νίςςκες γιαν τι μας.
Σις—γιάςς—δε κςέρετε, ελμπέτ,
Γιαςςλίχ το μπιριτιέτ...

— 4 —

Καμία, μπέλτιμ, έρκετ ραςτ
Ανκέδς εςί το λόγο-μ.
Τζαρα αν ίχα, γ.άν τι ςας
Να ίμνε γιάςς' ς απλόγομ!
Μα ίδρεν ζερ τζαρά κανίς
Τα χρόνια-τ' να γερίζ;
Τ' χαςιδέτ τ' καρδία-μ ςφιγ,
Ντα κρύι στο νύ-μ' τ' γιαςςλίχ...

— 5 —

Τ' γιαςςλίχ-μας μίαζεν αμάκς
Βζεγμένο με τα δόιδα,
Τ' ςςενκλίχ-μας ίτυν ένα ςτακς—
Γιορτάτκα τα τραγόιδα...
Σιμόνε άνικς, ςτυρυτέρς—
Σι μόνο τ' δλίας κςερς.
Στα χόςςα, στα κυτόδια—γιάςς,
Γιορόντ—πες το τζαλάςς...

— 6 —

Γιά τυβαρτζίς, γιά χυρυτζίς,
Στα τζόλια μέρα-νίχτα...
Τα χάντια κζέβαν πάνο-ίς,
Με ιδρο-τιν ποτίχταν...
Ἀιτς έζνανε γαρίπ γιαςςλάρ
Με πράμα μπαραμπάρ.
Αφτό το ζίςμο, τις το κςερ,
Απςά τον κόζμο γερν!

— 7 —

Αχ τ' Μαριύπολ ςτο Ταιγάν,
Λων γιαλοδί τα χύμια
Ατότες ίδρεςςκαν μιντάν
Τζυμπάνκα τα ντυρύμια.
Πολί τζυμπάν—ζερ μόνο ίς—
Αν ςτέκες να νονίζ-ς,
Στα τζόλια ίδρανε μυρμόρ:
Τζυμπάν αχ τ' Τζορνοχόρ,

— 8 —

Απ' το Χαράχλα, Σαρτανά,
Αργίν κε Αντζαρίχα,—
'Τιν ίχαν ςτράτες χοριςτά,
Μα ένα μίρα ίχαν...
Ατότες πίςτεβαν, ταπλός,
«Αίτς ίπεν ο θεγός,
Αιτς ίτυν πάντα κε παντύ,
Αφτο εν απ' θεγύ !»

— 9 —

«Το δέντρο πάνο φερ πυρκό,
Μα άνεμος κρεμίζ-το,
Γαρίπκο μάνα εςς μυρό,
Μα κςένος ανκαλίζ-το!»
Ατίτκο ίτυνε κερός...
(Νυνίζυνε καμπός,
Κενύριο κόζμος γιαν τι σας,
Θαρίς κε πςέμα μιάζ!..)

— 10 —

... Κρεμάζ βραδίς πλατί πυςςύ
Πας υρανύ τα άκρες.
Τα άςτρες, αν ντρανάς χαρςςύ—
Κυρτςί τιμίζκα δάκρες.
Τ' χιςμέτ-τιν ίτυνε πικρό
Σ' δικό-μας τον κερό.
Από τ' δικό-τιν το αγάπ
Δεν δάινεν στο ιςάπ.

— 11 —

Αιτς, τίλογα το χαραχύςς
Χυλτέδι πας τα πλίτζα,
Αβλάιβαν αναχόρταςτ πλυςς
Γαρίπκα τα κυρίτζα.
Τίς ίτυν όμορφι, ελμπ'έτ,
'Τί ίδρεςςκιν «χιςμέτ»,
Στο πλύςςκο άντρα, σαν χυρμπάν,
Δυγμέν χαμπαριςτάν...

— 12 —

Ατότες το κυρτςί το βαχτ
Με το μορφιάδα-τς ντάμα,
Τα ςόια-τς ίχανε ιςςτάχ
Να πύλναν γιαν το πράμα.
Το νύ-τιν ίτυνε κυντό:
'Τιν ντράναναν ς' αφτό,
Ταπλός, το μέγα ςυρπατζλίχ
Δύι βαχτ κε ςεβταλίχ!

— 13 —

... Ε-ε, χρόνια πèραςαν πολά
Κε φένετ-μας: ατόρα
Μις βρέθαμ ςτ' àλο το ντυνιά,
Μις ζùμε ςτ' άλο χόρα!
Ναμί γελάς,—àντα γερνάς,
Σι νίςςκες γιαν τι μας.
Σις —γιàςς—δε κςèρετε, ελμπέτ,
Γιαςςλίχ το μπιριτιέτ!...

3.

ΠΑΛΙΚΑΡΟΣ ΛΕΟΝΣ

— 14 —

... **Κ**αμία γό-πα ίμνε γιάςς-ς.
(Πυ πέμνιν 'το τ'«καμία!»)
Κε γό-πα ίχα αγιαχτάςς-ς
Πες γιάςςκα τα πεδία.
Κε μέςα-τιν ςτο Σαρτανά
Τραγόιδα αρςςιζνά
Τραγόδανεν πες τ' μιςαρέις
Λεόντι Χοναγπέις.

— 15 —

Στα μικροθέις δεν ίςςεν 'τος
Νε τάτα κε νε μάνα...
(Τίς δεν μεγάλνεν ορφανός—
Δεν κςερ αφτό το γάνα!)
Βαρέα ίταν τα ςτιρέις
Στα κςένα τα αδλέις,
Τα πράτικςεν ςτα μικροθέις
Λεόντι Χοναγπέις!

— 16 —

Τ' γιαςςλίχ-μας ίτυν ςτεδαρό,
Μεγάλναμ γιάν το πράμα...
Γιαλτζίδ, ςτο λέγο τον κερό
Δεν ίκςερανε γράμα.
Κανίς δε πόρνεν αχτα μας
Να γραφτ' κε να διαδάζ.
Κριφά Λεόντις μαναχότ
Μαθένιςςκεν ατὸτ'.

— 17 —

Σςυμκέςςα νίχτες... Πες ν' αγιάτ
Λεβόνς διαβάζ χαρτία.
Διαβάζ, νονίζ. Δεν βριςςκ μυράτ
Το γιάςςκο-τ' το καρδία.
Στον κόζμο βγεν—χυραταλέβ,
Τραγόιδα ιζκιλέβ.
Νύ ὶςςεν μέγα, φοςερό
Κε γλόςα κοφτερό!

— 18 —

Ας ίτον πλόγυτ σταρςςινάς,
Αν έδιχνεν τα χάιδα-τ',
Απςά τζυζάιβαν-τον, ντρανὰς,
Λεόν τα υντραμάιδα.
Σ' αφτὸ αγάπαναν γιαςςλάρ
Το χοριατί παλκάρ,
Σ' αφτό πες χόρα πλυςς πολί
Τοτ' ίχαντον χυλί.

— 19 —

Πςιλός, νιγλός, γιαρας̌ς̌υχλίδς
'Τος χόρζεν 'χτα πεδία.
Μπικένεπς̌εν Λεβόνς—γιαλτζίς
Κυς̌ς̌κόςς τ' κυρίτς—Μαρία.
Κριφά Λεόντις στα γυργά
Τ' Μαρία τινιγά...
Ε-ε, τις δεν ίς̌ς̌εν ςτο γιας̌ς̌λίχ
Το πρότο ς̌εβταλίχ!..

— 20 —

... Ας εν τα λόγια-μυ κυντό,
Πολά να λέγο τιἄλο...
Απς̌ά 'τιν δί-τιν δινατά
Αγάπς̌αν τεναντἄλο.
Ζμονίθαν στον Λεβόν, ελμπέτ,
Τα πίκρες, το ζαμέτ
Κε ίνκς̌εν στράτες φυς̌ερά
Καρδία-τ' το χαρά!

— 21 —

Πςιλός, νιγλός γιαν το φιντάν —
Λεόνς—δικό-μας φίλος,
Σςενκλάιβεν γιαν το κυλιαλιάν,
Αντα ςικότε ίλιος.
Σ' μαρέα τ' ίλεις,—εν αφτός
Γαρίπς κε ορφανός,
Δεν έχι πράμα, ςυρπατζλίχ
Κε κάνι γιαλτζιλίχ...

4.

ΣΕΒΤΑΛΙΧ

— 22 —

...Σικόν βραδίς πας υρανό
Το κόκινο τ' ςιμέα.
Λαφρό τυμάνς γιαν το καπνό
Ιπλύτ πες πυταμέα.
Πες τα υτζάχια φὲνετ φος.
Αχ' τζύρτες βγεν καπνός.
Ροθίμςεν τ' μὰνα-τ' το μιςκάρ,
Μανκρέβ πες το αβζάρ.

ΙΖΟΓΡΑΦΙΑ ΤΥ ΖΟΓΡΑΦ. Θ. ΓΙΑΛΙ

Πςελός, νιγλός, γιαραςςυχλίδς—
Τος χόρζεν ᾽χτα πεδία.
Μπικένιπςιν Λεόνς—γιαλτζίς
Κοςςκόςς τ᾽ κυρίτς—Μαρία.

(ςελ. 22)

— 23 —

Περνά κερός, πςςιρά ςκοτνίζ.
Παντύ τιντζλίχ, αδόρα.
Το ςτράτα τεκαράν πυχνίζ,
Τ' αμάκςςα πάγνε ς' χόρα.
Τ' αμὰκςςα πάγνε πεςαλίν
Πες νίχτας το ςκυτίν,
Τ' αμάκςςα ζμπδάζυνε ςκυτνά
Να ςόνε ς' Σαρτανά.

— 24 —

Ατότ' Λεόντι Χοναγπὲις
Αρςςίνζεν τα τραγόιδα...
Ατότ' χυλτζάρκα «ςυπ», «τςαμπέ» —
Σιχτάιβανε τα βόιδα
Κε αναςτὲνζαν κυρμενίδ
Γαναχτιζμέν γιαλτζιδ.
(Αχ' μέρας φος ος το ςκυτίν
Μιντάιβανε ατίν!)

— 25 —

Λεόντις πςςίρανεν μπιρτέν
Δαφτύτ-τ' τα οντραμάιδα,
Γιαλτζίδ φοςέρναν γιανκιντέν
Αχ' ςςένκα-τ' χορατάιδα.
Τ' αμάκςςα ζπδάζονε ςκοτνά
Να ςόνε ς' Σαρτανά.
Ος χόρα λον το ταραμά
Τ' αέρα αιδονά!...

— 26 —

Σ' ολνύς πολά ζπυδάζ Λεόνς.
Πιχτά χτιπά καρδία-τ'...
Ας εν ςκοτίν, ας εν αργός,—
Στο νυ-τ' τι κζεν Μαρία.
Αφτί ατόρ' να εν μπορί
Σμα ς' γὰκά-τς το γιρί.
Ντρανὰ Μαρία στα μαρέις:
Τι φένετ Χοναγπέις;...

— 27 —

Κριφά ζιλέβνε κυρασέις
Μαρίας το μορφιάδα:
Τα μάτια-τς μάβρα, χάλις λέις,
Τα φέρνε αχτ' Ελάδα.
Το πλέχτρα-τς γιαν νερὺ το φιδ.
Κε κάθε ένατς φριδ
Φτινό κε όμορφο γαιτάν...
Απλόγυτς σαν φιντάν!

— 28 —

Πολά πεδία χοριατί
Πρατύνε πες' τ' Μαρία.
'Ντα πάι με τον Λεβόν αφτί—
Πονί πολνύς τ' καρδία...
Πολί τ' Μαρία 'ντα ντρανύν
Τα σσάφλες-τιν κυρτύν...
Κριφά-κριφά χαρσσύ-τς διγλίζ
Ο Λαφαζάν Μπορίς-ς...

. . . .

— 29 —

Χαρςςύ ς' Μαρία τα δεντρά
Χλιωρά κλαδία γέρνι.
Λεόντις ίρτεν. Ας' χαρά
Το πρόςοπο-τς φοςέρνεν...
Πολά χτ' ατίνα ςςέριτ 'τος...
Τιν ςτέκνε ος αργός
Κε νίχτα, χάλις μάβρο πλι—,
Στζάδέβ πας το γιαλί.

— 30 —

— «Πες το γιαλί-μας ζδίχτεν φος.
Γο κόμα ςτὲκυμ ντάμας.
Αντα γιρίζο ςπιτ αργός
Τζορὲβνε-με τακάμας!
Αντόνις—γάκα-μ', βριςςχ μανά,
Αντα πρατὺ ςχυτνά.
Αχ' ςπιτ' γο κζέβα το βραδμέρ,
Αφτός ναμί το κςερ!»

— 31 —

Γιλιάζ το πλέχτρατς χάλις φιδ...
'Τιν μπέκκα ανκαλίχταν.
— «Λεόντι, πρατ αχ ςπιτ, κεμίθ...
Γανάχτςις... Καλινίχτα!»
Ντρανά χαρςςύ-τς, νυνίζ Λεόν:
«Περνύνε δία χρονς
Κε ςτο βαχτλίδκο τ' ςτυρυτιέρ
Να έρκετ να τιν περ!»

— 32 —

Μαρία δάιν... Κυντὸ χαρά!
— Μαρία... Φινυμια!...
Σιπάιςεν άνεμος λαφρά
Φιςςνέας τα κλαδία...
Λεόντις τίντζκα ς' ςτράτα κλοθ
Κε ιζκιλὲδ τραγόδ...
— Πύ να ςε φερ τ' αγάπ δικός,
Γιαλτζίς κε ορφανός;!

5.

ΓΙΥΡΟΝΤΚΥ ΧΑΡΑΧΥΣΣ

— 33 —

...**Τ'** αγάπ—το εςς κυντά ςτιρέις...
(Αιτς ίτυνε καμία!)
Δεν ίςςεν βαχτ ο Χοναγπέις
Να περ Κοςςκόςς τ' Μαρία!
Τ' αγάπ κε το μορφιάδα πλυςς
Μετρύντο ςτο. κυμύςς.
Τίς εςς πλυςςίο κε φλιυρί—
Τος όλο-πα μπορί!

—34—

Τίς εςς ς' ολνύς πολά νταύςς
Στα ςχὸτια, ςτο πραβλένια;
Στα όλα έμπρο κάθνε πλυςς,
Σιπέβνε ςπρύτςκα γένια.
Τζαχ έμπρο—ςάφι ςαιγιλὶδ
Χοριάτκο ςυρπατζὶδ
Κά μέςα—χάλις υνταμάνς—
Λον πλύςςυς Λαφαζάνς.

— 35 —

Κυλάκυς γιάν τον Λαφαζάν
(Πύ ίνε τιν ατόρα!)
Ατότ', τυ λὲγο το ζαμάν,
Μις λίγο ίχαμ ς' χόρα.
Σ' αφτόνα άθορπο μπιτερ
Κανίς τι πρέπνα κςερ.
Δεν ίτυν άλο ςυρπατζίς
Ατίτκος υγυρςίζς!

—36—

Σ' γιαλτζιδς μπασςχά πολί εργάτ
Τ' αμάκςςα τυ φορτόνι,
Ολνίχτα,—τ' χόρα ντα κεμάτ,—
'Τιν ματ τι καμυτςόνι.
Κατ-λίγο τίπος αν κςεχάνς—
Σιχτέβςε Λαφαζάνς!
Το βρίςμο-τ χάλις βυρυντί
Παέν πες χαραλτί...

—37—

Κοτνίζ το πρόςοπο δικό-τ,
'Γος άμα φυςκομένος.
Τον γιότ'-πα βριζ, θαρίς εν γιό-τ
Κανίς μπαριςςτραμένος.
Το ςυρπατζλίχ αφτός αρτρέβ,
Τον γιότ'-πα δεν χιέβ..
--«Τα μέρες χανς—πλυςςίο χανς!»
Νυνιζ ο Λαφαζάνς.

— 38 —

Αχμάχκο Λαφαζάν «το πλι»
Μεγάλνεν πες το πράμα.
Πατάλς—νε νὺ κε νε γιαπί—
Δεν ίκςερεν 'τος γράμα.
Μα τί το χράςτες το γιαπί,
'Ντα εςς'ς πολά καπίκ;
Με το καπίκ αχμάχς-πα ζις...
Κε ζίνιςςκεν Μπορίς-ς!...

. . . .

— 39 —

...Δεντρὺ τα φίλα χάλις γιέζ.
Μαράθαν τα υρκένια.
Κενύριο χαρπυζί μπεκμές
Αφνίζ πες τα λικένια.
Κοντένι μέρα, ίλιος χρον,
Φτιορύτε το αλόν.
Χαπέις-χαπέις μαβρίζ το τζολ...
Το ςτυρυτιέρ ςιμόν...

— 40 —

Στ' ατίντς, τις μόνο τ' ολία-τ' κςερ,
Τυνς ςςέρια ίνε κςὲνα,—
Στ' ατίντς—καλτιέρ γιά ςτυρυτιέρ—
'Το ίτυν όλο-ένα:
Θαρίς, πολά αλόνςις ςι
Κε γιὸμοςις τ' μυρςί;
Γιά, μπέλτιμ, ίδρες τιν τζαρά;
Κε φόριαςες τ' ταιφὰς;

— 41 —

Γιόχ, κόζμος γιάν τον Λαφαζάν
Ατότες ρατλανέφκνε,
Γυργά πιρνά στο κςέιο ζαν
Ατίν τι κςεμερέφκνε,
Ατίν τι ντρέχνε με τ' χαρλὸδ
Ακςπόλτ πας το χυρόδ,
Τιλογα έτρεχαμε μις
Κε κάθα-ις γιαλτζίς!

— 42 —

Ατίν ςορέφκνε ςτο τυτιάν,
Θαρίς-κε χαραχύςςα.
'Ντα μπεν απέςο Λαφαζάνς
Τυντζλέβνε τα νταύςςα.
Τί ντεπ ατίτκο εςς ςαιγί;
Οτ' εςς χυτρά, ιλχί,
Εςς βόιδα, ἀλγα αλπαρά
Κε ςπερν πολά ςπορά!

— 43 —

Πολί γαρίπ, πολί γιαλτζίδ
Ατόνα καταρόνι.
Ζιλέβνε πλυςς κε ςυρπατζίδ,
Ιρὲβνε να τον ςόννι
Κε μόνο ίς—-μπορίς να λέις,
Λέοντι Χοναγπὲις,
Σαιγί γιά φόβυ τι μπιλτρέβ,
Σ' ατόνα τι ςαχνέβ...

—44—

Ο Λαφαζάνς μεγαλεφτράς
Πας τον Λεόν χυλιάσςκετ:
— Καλό, καμία έρκετ ραςτ,
Αφτός στα ςςèρια-μ' πιάςςκετ!
«Ναμί σικόνς σι τον δαφτός,
Γαρίπς κε ορφανός!
Εγό κοντένο το μιντὰνς!» —
Νονίζ ο Λαφαζάνς...

—45—

— — «Απςά δικός τ' καρδία χρον
'Ντα βγενς απ' πέσο ς' χόρα!
Καλό, Λεόντι, τζάλκα σον
Αφτό τ' βαχτλίδκο όρα.
Τραγόιδα άλα τραγοδάς,
Τ' Μαρία-πα ζμονάς.
Μπορίς-ς φετνό το στορυτιέρ
Τ' Μαρία να τιν περ!»

ΙΖΟΓΡΑΦΙΑ ΤΥ ΖΟΓΡΑΦ. Θ. ΓΙΑΛΙ

Τις εςς ς' ολνύς πολά νταὺςς
Στα ςχότια, ςτο πραβλένια;
Στα όλα έμπρο κάθνε πλυςς...
...Κε μέσα—χάλις υνταμάνς—
Λον πλὺςςυς—Λαφαζὰνς.

(ςελ. 31)

— 46 —

... Αιτ;, τίλογα το χαραχύςς
Χυλτέδι πας τα πλίτζα,
Αβλάιβαν αναχὸρταςτ πλυςς
Γαρίπκα τα κυρίτζα.
Τίς ίτυν όμορφι, ελμπέτ,
'Τί ίβρεςςκιν «χιςμέτ»,
Στο πλύςςκο άντρα, ςαν χυρμπάν,
Δυγμέν χαμπαριςτὰν...

6.

Τ' ΧΑΤΕ ΣΙΜΟΝ ...

— 47 —

... Τρασσέν το γιάσσκο το μπουντάχ,
Πετύν τα ιρανίδα.
Φτινό κε άσπρο κανκαράκ
Ιπλύτ πες καλαμίδα.
— Γιατί αφίνς κε πάις, σσυλδόν;
— Τ' αέρα άρταχ κρον.
— Γιατὶ, δεντρό, στον πὰτο γέρς;
— Οτ' ίρτεν στυρυτιέρς...

— 48 —

Ας χαν τα φίλα-τ' το τζιτζάκ,
Ας εν τα νίχτες κρία,—
Δεν κρον Λεόντι το αγάπ,
Λεόν τ' αγάπ ς' Μαρία.
Βαςτά το νύνιζμα-τ' Λεὸνς:
Περνύνε δία χρονς
Κε ςτο βαχτλιδκο τ' ςτυρυτιέρ
Τ' Μαρία να τιν περ!

— 49 —

Λεόν το βαχτ—λαφρό τυμάνς:
Σορέφκὲτ κε νταγλέφκετ...

. . . .

Γιορτάτκο μέρα Λαφαζάνς
Ντ' γινέκα-τ' παργυρέφκετ:
—«Μπρε-ε, νικοτίρςα, τί θαρίς,
Παντρέβυμ τον Μπορίς;
Ντρανά κυρίτς,—τα ςςίλια-τ γλιφτ...
Να βρίςςκυμ χριάζετ νιφ!

— 50 —

Γο ένα έβαλα στο ματ.
Σε μας αφτί χανία
Μπορί να εν μπικενεμάτ:
Κοςςκόςς κυρίτς—Μαρία!»
—«Σ' αφτό καλό γινέκα μις
Τι βρίςςκυμ στον Μπορίς.
Μπιλνέβ Μαρία (τ'εν να λέις!)
'Χτα όλα τ' κυραςέις!»...

— 51 —

— Να πάγο άβρι στο μπαζάρ
Κε στερ άντα γιρίζο,
Γο πέρο ντάμαμ πυκρυςςάρ
Κε στον Κοςςκόςς ορίζο!
Κυςςκόςς Αντόνις εςς ιςςτάχ
Να νίςςκυμιτς «λυνάχ»
— Ορίςτε—ίπεν-με,—μπαρόχ,
Τι θα σας λέγυ-μ «γιόχ»!

— 52 —

— «Ελμπέτ, κανίς αν το μπιλτρέβ
Το αβριζνό το όλία
Λεβόνς μπορί κριφά να φεβ
Ας χόρα με τ' Μαρία!
Αφτος μπορὶ αντα γιρέβ
Τα τέρια-τ' να ςορέβ!»
Κε Λαφαζανς τζαρά χαντρὲβ
Να τον γιαγαλατρέβ ..

— 53 —

Απςά περνά, απςά μπιτέβ
Τ' ςτυρυτιρέςςο μέρα
Κε κρίο ίλιος βαςιλέβ
Αχ το γιαλό απέρα.
Γιαλίζνε άςτρες κατινά
Απ' πάνο ς' Σαρτανά.
Το ανιατζίδκο τζαναβάρ
Γιρίζ αχ το μπαζάρ ..

— 54 —

Γιορόντκο λίκος εν μυχάτς,
Καλά νονίζ το δλία-τ:
'Τος ίδρεν τέςερα νομάτς
Αχ πλύςςκα τα πεδία.
Λεόν ντόςςμάν —
Ατίν «καρδάρ»
Σικόθανε στο μπδαρ
Κε κάθα-ις με το ταιάχ
Σορέφταν ςτο ςυχάχ...

— 55 —

...Λεόντις φάνιν πας κυςςέ.
Χαρςςύ-τ ιπλόθαν στζάιδα.
Απ' έμπρο ςςύρκςαν ςμα στο ςςερ-τ
Αε πέταςαν χαγιάιδα.
'Τος κυντοςτάθεν. Αχ ςκυτίν
Τοτ' κζέβανε αφτίν,
Ατότες τέςερα νομάτ
Σορέφταν γιαναςςά-τ'.

— 56 —

— «Φυκρίθ δικό-μας το τραγόδ»!
Χυλτάιςαν, πςςίρςαν ντόκαν.
Σ' Λεβόν τα μάτια πάτος κλοθ
Θαρὶς-κε νταντaρόκα.
Απίςο τίρπςαν το κεφάλ-τ.
Ματί-τ' το φος ςκοτνίζ
Κε γιάν το πιγαδί το ματ
Το έμα κςυζυμίζ...

— 57 —

...Βαχτςίζκο εν τ' αγάπς, Λεόν,
Κυντό δικός το βαχτ εν!..
Λεόνς κρεμίιν. Τ' καρδία-τ' κρον,
Το έμα-τ' μακαρτιάχτεν.
Κρεμίιν κε δεν μπορί να ςκοτ.
Μπαλέφτεν, χάθιν νυ-τ..
Ατότ' ςτοπέθανε ατίν
Πες νίχτας το ςκοτίν...

. . . .

— 58 —

Λεόνς, ελμπέτ, δεν εςς χαμπάρ:
Στ' ακάτο τ' μιςαρέα
Ζπυδάζνε-πάγνε πυκρυςςάρ
Σ' Κυςςκόςς τ'ν αβλί μαρέα.
Ζπυδάζνε-πάγνε πυκρυςςάρ
Λον ποταμί το γιάρ.
Γαμπρός—ο Λαφαζάν Μπορίς'ς
Απ' μέςα-τιν χορίζ...

— 59 —

Τ' αγάπ — το εςς κοντά ςτιρέις.
(Αιτς ίτυνε καμία!)
Δεν ίςςεν βαχτ ο Χοναγπέις
Να περ Κοςςκόςς τ' Μαρία!
Τ' αγάπ κε το μορφιάδα πλυςς
Μετρύν-το στο κυμύςς.
Τις εςς πλυςςίο κε φλιυρί—
'Τος όλο-πα μπορί!..

7.

ΝΤΥΣΣΜΑΝ ΠΙΡΑΝ Τ' ΧΥΛΙ-ΤΙΝ...

— 60 —

Λεόντις πεφτ. Τι δύι νταύςς,
'Το τ' ν όρα ςτο πραβλένια
Σορὲφταν ςαρτανιότκο πλυςς,
Σιπέθνε ςπρύτςκα γένια.
Σορέφταν ςάφι ςαιγιλ:ὶδ
Χοριάτκο ςορπχτζ:ὶδ
Κε μέξα, χάλις ονταμάνς,
Λον πλύςςυς—Λαφαζάνς.

— 61 —

Αφτός κατ' λέι, φυχρύνε αλ'.
Τα μάτια-τ' ςαν τσιλίδα.
— «'Μι ςόνυ να ντρανύ γο παλ,
Στα γέρατα-μ' τα ίδα!
Εμίς πες χόρα, ςυρπατζίδ,
Μεγάλναμ γιάςςκο φιδ.
Σις κςέριτ'--τί μπορὶ να εν,
Αφτό αν μεγαλὲν;!

— 62 —

Φυκράτ υριάτνικς, σταρςςινάς
Κε γιυζπαςςίς πας πόρτα. .
— «Καμπὸς νυνίζνε αχ τα μας:
«Φάι τον φιλάν κε χόρτα!»
Αιτς τίνα λέι,--αφτός, ελμπέτ,
Τι κςερ φιδί τ' αντέτ:
'Το γιάν το φλόγα ςτο υρτέν
Καμία δε χυρτέν!

— 63 —

Καμία μις—ροτύ γο ςας—
Μιςχίλια ίκςαμ τόςα;
Θελιάχτεν 'πλόγυτ ςταρςςινὰς
Πας το φιδί το γλόςα!
Γιά ςι, Τζυκύρ, γιά ςι, Παπύςς,
Σις,—ςαιγιλίδ κε πλυςς!
Φιλάιτε, ποτ' γαρίπ γιαςςλάρ
Να ςκύνε ςτο μπυδάρ;

— 64 —

Μπιλνέβ πας τυ τεμιζκο ςςον
Βαθί γρινζό μπατρέα.
'Αιτς μπιλινέβι κε Λεβόνς
Σ' δικό-μας τ' μιςαρέα!
Πρατύνε χοριατί γιαςςλάρ
Πες Χοναγπέι τ' αχνάρ.
Μπιλά μεγάλο,—ςον κερόςς,—
Μπορί να καμ αφτόςς!

— 65 —

Ζερ τίπος εςς να χιέϐ αφτός:
Το ςπίτι-τ' γιά τα πράμα-τ'!»
. . . .
— Φιράτ-τον, ος πυ τ' εν αργός,
Ας λαχαρτέϐυμ ντάμα-τ'!
— Ας φτίγο με τ' χυλί χαρςςὺ-τ!
— Στα, φέρο γο το νυ-τ!
— Ντινκέϐ δικά-μας τα γυρθέις!
Χυλίζνε 'χτα μαρέις...

— 66 —

Θαρίς-κε στο πραϐλένια ϐραζ
Φυλέα μιλιςςί.
Πις' τον Λεόν ο σταρςςινάς
Πελί τον γιυζμπαςςί.
— «Ατόρ', Λεόντι, τί να χαμς;»
Νυνίζ ο Λαφαζάνς.
Αφτός κριφά χαμνογελά:
— «Το δλία πάι καλα!»

— 67 —

... Βαχτσίζκο εν τ' αγάπς, Λεόν,
Κυντό δικός το βαχτ εν...
... Σκοτίν: με μάβρο το ςιντόν
Το Σαρτανά στζυπάχτεν.
Πραβλένια.
Κόζμυς.
'Αγρο: «ντος!»...

. . . .

Νταγλέφταν πλυςς αργός.
Πες το τυρμύ, πκαχ το κλιδί
Αφίκαν το πεδί...

— 68 —

'Ντα ίφεραν τα μάτια-τ' φος,
'Ντα ίρτεν νύ-τ, κυρμένος,
Στο χοριατί τυρμύ αφτός
Βριςςκάτε μαντριζμένος.

Τος μέγα πόνο νταγιανέβ.
Το ςάρκα-τ' τζυζ, ςιζλέβ.
Χτιπά, - δεν έρκετε κανίς
Τα πόρτες να ανίζ...

— 69 —

Πλακόθεν λόρια-τ' το ςκοτίν...
Τεκ' φέννι άςτρες κρία...
— «Μαρία... Πύ βριςςκάτ αφτί,
Τί καμ ατόρ' Μαρια;
'Τί, μπέλτιμ, ςμα στο ταςςχυρά
Φιλάι-τον στα χυργά;...
Πολά φορέις ςκοτνά, αργός
Γιανάςςεβιν αφτός!»

. . . .

8.

ΑΡΑΒΟΝΙΣ

— 70 —

«Το δέντρο πάνο φερ πυρκό,
Μα άνεμος κρεμίζ-το,
Γ'αρίπκο μάνα εςς μυρό,
Μα κςένος ανκαλίζ̧το».
Ατίτκο ίτυνε κερός.
(Νυνίζυνε καμπός,
Κενύριο κόζ̧μος γιαν τι ςας.—
Θαρίς κε πςέμα μιάζ̧!)

— 71 —

Ατόςες το κορτςί το βαχτ
Με το μορφιάδατς ντάμα,
Τα ςόια-τς ίχανε ιςςτάχ
Να πύλναν γιαν το πράμα.
Το νύ-τιν ίτυνε κοντό:
'Τιν ντράναναν ς' αφτό,
Ταπλός, το μέγα ςυρπατζλίχ
Δύι βαχτ κε ςεβταλίχ!

. . . .

— 72 —

Κοςςκόςς το γλόςα χάλις μλαρ.
(Μπιτέρ κατ-λίγο τιάλο!)
Εμ ςυρπατζίς, εμ πυκρυςςάρ
Μαχτέβνε τεναντάλο.
Μαρία κάθετ πας κριβάτ,
Τα λόια-τιν φυκράτ.
— Ιόχ, ιόχ, τί εν αφτό; νονίζ.
Τ' καρδία-τς λαχταρίζ...

— 73 —

Ἴιν ίλεγαν πολά ζαμάν
Πολά γαλτζέα λόια:
— «Τις τ' ὲν χαίλς στον Λαφαζάν
Στα ςμα να νίςςκετ σόια!»
Μαρία τίντζκα πςςίρςεν κλέι.
Αντόνις—γάκα-τς—λέι:
— «Γρικάς, πιρνός ος να σιμόν,
Σι ζμόνα τον Λεόν!

— 74 —

Αν νιατλέβς το ζίςμο-ς χανς,
Οτ' έν το νυς ικςίκκο!
Ζερ άλο τίτκο βρίςςκς ταιφὰ
Εμ πλύςςκο, εμ μπερλίκκο!
Τίς εςς αρτὶχκο ζαιρὲ
Στον Λαφαζάν νκυρέ;
Κανίς τα πρόβατα-τ' μετρά,
Γιά τίτκο εςς χυτρά;!

— 75 —

Εςί ιρέβς να χανς αφτό
Στον Χοναγπέι κεμόνο.
Ατότες έμπρο στον θεγό
Γο ςένα καταρόνο!
Αν δε φυχράς το ίπα γο,
Φοβ.θ αχ' τον θεγό!
Θαρύ κε, μπέλτιμ, ο θεγός
Γιριζ ματ'ς το φος!»
. . . .

— 76 —

Λιγά το μπόρια το φιντάν
Κε γιάςςκα τα διρία...
Χαπατραιμέν χαμπαριστάν
Αιτς λιγςεν κε Μαρία.
Χαπατραιμέν χαμπαριστάν,
Φοβεριαζμέν τεκμίλ,
Μαρία ίντυνε χαίλ
Να περ τον Λαφαζάν...
. . . .

— 77 —

— Ιπςὲτ' καντίλα! Ο θεγός
Ας δύι-μας τυ βλυία!..
Βιγλίζ πας καντιλί το φος
Ματόφςα παναγία...
—. Πρατ·χαθ, αχμάχα. Σόντυ κλες!
— Υρίςτε ςτο τραπέζ!
Αθνίζ κε μριζ το χαυρμά,
Αςπρίζ το μςουχά...

— 78 —

Το δλία μπίτεπςιν καλά.
Χτιπύνε τα καφτία...
— Γαμπρέ, υρίςτε!—Παρ, χυντά!
... Πες κόχα κλέι Μαρία...
Κατ·λίγο ςτέρα πυκρυςςάρ
Δε ςτέκυνε ςτο μπδάρ.
Τοτ' μπέν απέσο υνταμάνς—
Απλόγυτ Λαφαζάνς...

— 79 —

... Πας το τραπέζ το χαυρμά
Πολά φορέις κρόςεν.
Κυτὲβ ς' Κοςςκόςς το χυνοςςμά,
Ταχάτ πολά αργός εν.
Θαρὶς ντυβλάιςεν το ιλχί,—
Νταύςςα, ντομπυρτί...
Κε άρταχ βρόμςεν το ραχί
Πες όλο τ' χαραλτί...

— 80 —

«— Ντρανύ χαρςςύ-ςας, μαςςαλλά!
Λαπόθετ, χάλις ζμίκςα.
Φυκριθα, φ:λακςα πολά,
Σοςτό τραγόδ τ' αγρίκςα!
Θαρίς ςορέφτανε γυλβόδ,—
Το γλόςα-τιν τι κλοθ.
Φιρέτ αδό τον Χοναγπέι,
Κανά τραγόδ ας λέι!»

ΙΖΟΓΡΑΦΙΑ ΤΥ ΖΟΓΡΑΦ. Θ. ΓΙΑΛΙ

Αχμάχκο Λαφαζάν «το πλί»
Μεγάλνεν πες' το πράμα.
Πατάλς, νε νύ κε νε γιαπί,
Δεν ὶκςερεν τος γράμα...

(ςελ. 33)

— 81 —

Λιτς ίπεν Λαφαζάνς.
Λεόνς
Χαμπάρ-πα τ' έςς κυρμένος.
Πες το ςκυτνό τυρμύ αφτός,
Βριςςκάτε μαντριζμένος.
Λαίςςκετ φένκος ςαν χαίχ...
Πας χόρα πὲφτ τιντζλίχ.
Τεκ' στα μακρά ς' κανύς αβλί
Υκνιάρκα λαζ το ςςκλί.

— 82 —

... Χτιπά ς κλιδί το ανιγὰρ.
Στα πόρτες όκςο βρίζνε
Κε μεθιζμένι πυκρυςςάρ
Στον Χοναγπέι υρίζνε.
— «Λεόντι, άιντα ένα τνα..
Σ' Κοςςκόςς εν χονυςςμά.
Κανά τραγόδ-πα τραγοδάς,
Τ' Μαρία-πα ντρανάς!»

— 83 —

Τος γέλαςιν. Ατὶν καλά
Λεόν τ' καρδία κςέρνι.
— Μαρία...
Μάν'α!..
...'Ενα τνα

Λεόν τ' τυρμώ φοςέρνεν...
Ζμονίθαν όλα-πα αμάν:
Τον πόνυ, χαςιβέτ,
Κε ίκςανε δικά-τ ντυςςμάν
Ανύνιςτο:
— «Αιτέτ!»

9.

ΧΑΡΣΣΥ-ΧΑΡΣΣΥ

— 84 —

Σ' Κεςςκόςς το ςπίτι—ντοζ-ντυμάν...
Χτιπύνε τα καφτία.
Λεόνς ντρανά τον Λαφαζάν;
Μα δεν ντρανά τ' Μαρία.
Αντὸνις πιάκεν το μπυγύ τ,
Χαμνυγελά χαρςςύ-τ.
Ο Λαφαζάνς καφτί γιυμόν,
Τραβάτο ςτον Λεόν...

— 85 —

— Γιατί ντρανάς κε δε λαλίς
Κε πέλςις τα χανάτιας;
Σι, μπέλτιμ, ντρέπις στον Μπορίς
Νά λέις-τον «φος τα μάτιας»!
Αφτός, παλκάρ, κατ-λίγο στερ
Τ' Μαρία να τιν περ.
Στο ςιμερνό τ' βραδί αφτός
Σαέφκετε γαμπρός!

— 86 —

—Πλατέτςας!
—Νάζις!...
Αιδονύν
Καφτία πες τα ςςέρα.
—«Ορίςτε, έρχες στο ντυκύν
Τ' αι-Διμιτρί νιμέρα.
Καρδίας, κςέρο, εςς αγύ,
Μα 'το εν απ' θεγύ.
Μι πονιςςκάς για το χαμπὰρ,
Τραγόδα-μας, παλκάρ!»

— 87 —

Σκυτίν, ςκυτὶν... Μακρά-μακρὰ
Χυλίζνε τα κυρόνις.
Χα-χα! Λεόις να τραγυδά
Σ'Μ ιρίκ; τ' αραβόνις!
—Το πίκρας πέραςεν ςτο χραρ,
Τραγόδα άιτς, παλκάρ,
Κε αχ' τραγόδς πολά ζαμάν
Ας κλέγυνε ντυςςμάν!

— 88 —

Τραγόδα το τραγόδς, γιαλτζίς!
Κυντό δικός το δαχτ εν...
Ζερ τίτκο όρομα κανίς
Καμία ροματιάχτεν,
Τιλογο άτχο ςι ντρανάς
Ατόρα ςτα γνεφάς!
Στο τί ατόρ' να υςςανέδς
Κε τίνα να πιςτέδς;!

— 89 —

Ντρανάς: εμ κόζμος, εμ θεγός
Τραβύνε ς πλυςς'ς μαρέα:
Σ'ατίντς αφτός εν καρδακός,
Σ' γαρίπς 'τος εν μιτρέα!
Τραγόδα τυ τραγόδς, Λεόν,
Μακρά-μακρά ας ςον
Κε 'ντα γρικόνε το νταύτς'ς
Ας τρέμνε όλι πλυςς!

— 90 —

Ας πάι δικός ς' φονί μακρά,
Ας ςον ς' ολνύς τα φτία!... . . . .
. . . .
—«Ει, φινυμία, Σαρτανά!
Μαρία... φινυμία!
Γο πάγο μπδίνα στο Χυμπάν
Μακρά 'χτον Λαφαζάν.
Ναμί γιορτάζ αφτός πολά
Καρδία-μ' το μπιλά!

— 91 —

Στο χαςιδέτ κε ςτο ζαμὲτ
Αςπρίζνε τα μαλία-μ',
Πυ τιὰν πρατίζμε το χιςμέτ,
Γο δεν ζμονό τ' Μαρία!
Τί τιᾰν παθένο κε ντρανό —
Τ' Μαρία τι ζμονύ.
Σ' δικότς τ' χαντίρ, ς' ντυςςμάνς χαρςςύ
Γο ςίμυρ τραγοδὺ!»

* * *

Λεόντις πςςίρςεν το τραγόδ,
Το ίντον ςτερ ναμλίδκο...
Το κάθα ένα-τ λόγο εν
Πικρό, χαςιβετλίδκο...

. . . .

11.

ΛΕΟΝΤΙΣ ΤΡΑΓΥΔΑ

«Εκί, πυ χλυρίζνε τα γιάςςκα ςιλβέις,—
Κυφιά τυ γιορόντκο κατέα...
Ας εν χοριςτά κοζμυκύ τα ςτιρέις,—
'Τα πάγνε ς' μυρμόρια μαρέα.

Εςς όλο-πα άκρα,
Το ίχεν πςςιρί.
Κανίς ας γραφί-τ'
Να γλιτόν τι μπορί!

Αιτς, ςςένκα ςτο τζολ υνιαχλέβ το μιςκάρ,
Το φόβο ζμονά ςτα χαρύιδα-τ:
Ντρανάς. λίγο ςτέρα κανά τζαναβὰρ
Τςινέβ πες το ὸρυς τα ςτύιδα-τ'...

Αιτς ίτυν γραμένο
Δικό-μ' το γραφί:
Να κρύγνι ντυςςμάν
Πες καρδία-μ καρφί.

Γαρίπ το μπιλά εν ςτον πλύςςυ χαρά.
Ανκέβιτ ατύτα-μ' τα λόια:
Ιόχ, πλυςς κε γαρίπ ος να εν το ντυνιά
Τι νίςςκνε καμία-πα «ςόια»!

Πυθένυν γιορόντ
Κε γερνύνε γιαςςλάρ...
Γαρίπ το ςαμπύρ-πα
Περνά αχ το χραρ!

Τα ίδες κε πὲραςες,—τίπος-πα τ' εν!
Τα φλάγνε-ςε έμπρο —μυρλόγα.
Τ' χυλί-μας πλιθέν γιαν αφτὸ το υρτέν,
Μεγάλο αφάνιτο φλόγα!

Κε έρκετ κερός,
'Ντα ζμονά-σας θεός!
Σε σας-πα να ζβίγκετε
Μέρας το φος...

Γο φίνο κε πάγο μακρά απ' αδό,
Σ' κανά σοβαρό κσενιτία,
Μα ος να κατβὲν πας το φτιάλυμ χυρόβ,
Τι θα να ζμονέσυ τ' Μαρία.

Τι θα να λαρύτ
Πες καρδία-μ' τ' γερά.
Σις πίρετ αντάμα-τς
Στερνό-μ' το χαρά!

Ανκέβο τ' Μαρία κε σσέρυμ κριφά...
—Ας ίσε βαχτλίδσα, Μαρία!
Καμία ς' καρδία-ς' τ' αγάπ αν γνεφά,—
Ανκέβς τον Λεόντι καμία...

Με τ' κρίο καρδία
Απσά να γερνύ,
Μα ος πυ να ζίσο
Τι θα σε ζμονύ!»

12.

ΦΟΣΕΡΟ ΓΙΑΣΣΛΙΧ

— 92 —

... **Μ**πιτράιςεν το τραγόδ-τ' Λεόνς
Με το βαρί τ' καρδία...
Πολά, πολά βαρέα χρόνς
Δεν ίδεν τος τ' Μαρία.
Το ίπεν--έκαμεν-το 'τος:
Ενα βραδί αργός
Ατόνα πίραν-τον τζυμπάν,
Τις δάιναν ςτο Χυμπάν.

— 93 —

Κε άιτς-πα γὲρασιν αφτός
Με τ' ορφανό τ' καρδία.
Στα μάτια-τ' γιάλζιν χλίτςκο φος,
Ντα άνκεβιν τ' Μαρία.
Τραγόιδα όμορφα, καλά
Υντράισεν 'τος πολά
Κε αιδονά πες τα πολά
Καρδιά-τ' το μπιλά...

— 94 —

Γιάν τασσιμένα τα νερά,
Τα πύια στέκσμο τ' έχνε,
Να στεγς τα χρόνια τ' έσς τζαρά,
'Τα ολα έμπρο ντρέχνε!
Σοστά σι λόριας δε ντρανάς,
Αφίλαχτα γερνάς...
Μπρε-ε, ά να νίσκετ ίκος χρονς
Το πέθανεν Λεόνς!

— 95 —

Ε-ε, λόια ίπαςε πολά...
Τ' δίιγμα-μ' κζέιν μεγάλο.
Εςί μπιλτράιςες-το καλά, —
Τί να ςε λέγο τιἅλο;!
Αιτς έζναν χρόνια χραν-χαντάρ
Γαρίπ: γιορόντ, γιαςςλάρ...
Αφτό το ζίςμο — τις το κςερ —
Απςά τον κόζμο γερν!

— 96 —

Ε-ε, χρόνια πέραςαν πολά...
Εςίς, γιαςςλάρ, ατόρα
Βριςςκάςετς ςτ' άλο το ντυνιά,
Κενύριο χτίζετ χόρα.
Δεν έςςιτ ςτεβαρά ςτιρέις
Τα ίςςεν Χοναγπέις.
Ατόρ, ς δικό-ςας τον κερό
Τ' γιαςςλίχ εν φοςερό!

— 97 —

Ελμπέτ, λυγάς-λυγάς ντυςςμάν
Ακόμα γαρδαλέβνε,
Ατίτκι, γιαν τον Λαφαζάν
Να ζυν τζαρά χαντρέβνε,
Αφτίν ς' κανά κυςςέ ςκυτνό
Τιμάζυνε κακό,
Μα άλο δε ντρανύν μιντάν
Αδίνατι ντυςςμάν!

— 98 —

Σις τόρα ςςένκα τραγυδάτ,
Σςενκλέβετ κάθα όρα...
Καλά υςέβ κε φερ χυβάτ
Σοβιετικί-μας χόρα!
Τις βαλ' χαρςςύ ς' αφτό τ' χυβάτ;
Γιαςςλάρ, εργάτ, χοριάτ,
Πυ φένετ ςοςιαλιζμός,
Αφόβιτα—εμπρός!

— 99 —

Ντυςςμάνο-μας χαντρέβ τζαρά
Να κρύι ς' κανά μαρέα.
Πιαςέτε μπέκκα κε πςιλά
Το κόκινο τ' ς'μέα!
Ο Στάλιν δινατό το ςςερ
Πρατίζ το ΕΣΣΡ
Κε το νταύςς-ςας αιδονά
Πες όλο το ντυνιά!

— 100 —

Εςίς νικάτ το γαριπλίχ!
Χαρά, ςςενκλίχ γιομάτο,
Σις έςςιτ λέφτερο γιαςςλίχ
Στο λέφτερο τον πάτο!
Εν μέγα βάχτ ατόρ' 'να ζίς,
'Ντα δάβαν κάτο-ίς
Τα χρόνια άτχα κε ςκυτνά,
Τα χρόνια εμπριζνά!

. . . .

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

* * *

— Τί ςόπαςες, πεδί; Να φερ κανά τςιγάρκα!
Ο Γιόρκας βγαλ χαρτίτς, πςςιρά τςιγάρκα μπρεβ...
Αρένυν υρτανφόρ τα άςτρες ζζανκαριάρκα,
Γενίθεν ο Τζυλπάνς. Απςά να κςεμερέβ.

. . . .

Κςεμέρεπςιν. Τα άςτρες όλα ζβίχταν.
Πλατέα πας το ςιρτ κοτίνςεν υρανός.
Αφίκεν-μας κε δάιν ςκυτνό κε κρίο νίχτα
Κε ίρτεν όμορφο αβοριγό πιρνός...

Πετὺν κε τραγοδὺν τα ςςένκα τα ςςυλδόνια.
Το τράκτορ κςίπαςεν πιρνέςςο το τιντζλίχ.
Το νὺνιζμα-μ' αφίν τα εμπριζνά τα χρόνια,
Το νὺνιζμα-μ' γιρίζ ς' δìκο-μας το γιαςςλίχ.

...Παλ' ίρτεν άνικςις, τίλογα ίτυν πὰντα.
Καρδία-μ' ας χαρά-τ' χτιπά πιχτά-πιχτὰ.
Γο ςςέρυ-μ κε γελύ, θαρίς δεν ίμε τράντα,
Θαρίς τα χρόνια-μ' εν δεκαεφτά,

Θαρίς δεν πέραςαν τα τράντα ςτυρυτιέρια,
Θαρίς κε δεν μπορί το ζίςμο-μ' να βραδέν,
Θαρίς κε για τ' ολνύς κε για τ' δικά-μ τα τέρια
Ατόρα το γιαςςλίχ πςςιρίθεν γιανκιντέν.

Ντρανό με το χαρά, τίλογα μέρα ς' μέρα
Υςέδι άνθροπος, το ζίςμο κενυριύτ...
Για τ' Βερα γο ροτύ,—δαςκάλςα ίνε Βέρα!
Ροτύ, πύ εν Αντρίς;—Μαθέν ςτο Ινςτιτύτ!

Αντόνς — ςτο ςελςοβιέτ, με τράκτορ πες τα τζόλια
Αλέκςις αρτραέβ το μάβρο καματό,
Δυλέβι ςτο ζαβότ ο μαςςινίςτας Κόλιας,
Γυργόρς εν κομαντίρς ςτον Κόκινο Στρατό!

Εμίς γενίθαμε καλό, βαχτλίδκο όρα.
Τα τέρια-μ, αν μετράς — ξεν πέρυνε ιςάπ.
Αδρέφια-μ κε χαρτάςς, ι καρδακί-μυ χόρα,
Γο για τι ςας βαςτύ το μέγαμ το αγάπ!

Ζερ εςς τζαρά να κρον δικό-μας το καρδία,
Ζερ εςς τζαρά ατόρ' κανίς-μας να γερνά;
Ντρανάς, ςτον υρανό τα ςιδερίτκα πλία
Αφόβιτα πετύν ςτα ςίνεφα πςιλά!

Καλά τα έχτιςαν μπαςςχαριμένα ςςέρα.
Βυΐζ πες το μοτόρ δικό-μας το χυβάτ.
Εμίς τα ζτάνςαμε κε τόρα ςτιν αέρα
Τζιζέβ τα ςίνεφα αλίγιτο χανάτ!

Ντρανάς, πες το Σιμπίρ, πύ ς εμπριζνά τα χρόνια
Αρέα πάτανιν τυ κοζμοκύ το μπδαρ,—
Σςυρίζ το παροβόζ, καπνίζυνε ζαβότια,
Πυ ίτυν κίκκο τζολ—ατόρα εν μπαζάρ!

Δικό-μας το χιςμέτ εν πες δαφτύ-μας σςέρια.
Καλά το κςέρυμε, ντυςςμάν-μας τ' ίνε λιγ,
Μα ίμετς μις καρδάρ, υςέβυμ μέρα ς' μέρα,
Με τ' χόρα τζιτζακιά δικό-μας το γιαςςλίχ!

Μις ίμετς έτιμι κε άντα έρχετ όρα
Εμίς χαρςςύ ς ντυςςμάνς σικύμετς γιαν το τζαπ...
...Αδρέφια-μ κε χαρτάςς στι καρδακί-τιν χόρα
Βαςτύνε πες καρδίες αμέτριτο αγάπ!...

ΜΕΖΖΙΓΟΡΙΕ—ΤΑΓΑΝΡΟΓ—ΜΑΡΙΥΠΟΛΙ
12 ΤΥ ΙΥΛΙ—24 ΤΥ ΝΟΕΒΡΙ 1934

ΛΙΓΑ ΛΟΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΙΙΜΑ «ΛΕΟΝΤΙ ΧΟΝΑΓΠΕΙΣ»

Μετρό χριαζόμενο να λεγο κάμποςα λόια για το πίιμα «ΛΕΟΝΤΙ ΧΟΝΑΓΠΕΙΣ».

Το πιίμά·μυ ίνε γραμένο για τυς γιαςςλάρυς.

Δεν ίνε αρτίγκο για τυς γιαςςλάρυς, τίνα μεγάλνανε ίςτερα απ' τιν Οχτοβριανί ρεβολιύτςια, να το κςέρυν, τίλογα έζναν ςίφτε·γιαςςλάρ γαρίπ, δυλεφτάδ, τίλογα μαγανέματα, ιςςλιτράιμο τράβαναν αφτί απ' τυς κυλάκυς, τίνα ίχανε τότες όλα τα υκύμια, ·όλα τα τζαράιδα να ζλίκςυν τυς γαρίπς, να πλυςςένυν με τα κςένα ζαμέτια.

Το γιαςςλίχ κε ι ιςτορία τυ Λεόντι Χοναγπèι, πυ ìνε γραμένι ςτο πίιμα, φανερά δìχνι το βαρί ζίςμο, πυ ίτυν για τυς γαρìπς—ρομιύς, ς'αφτό τον κερό, όταν αφτί ακόμα δεν ίκςεραν τζαρά να χυτχαρέφκυνε απ το καπιταλιςτικό κυλάκικο ζιγό.

Ο ναμλίδς μπαςςχαριμένος πιτίς Λεόντι Χοναγ-
πέις, τυνς τα τραγοιδα τραγυδύν-τα ος τα τόρα, αν
ίχεν-πα μεγάλο μπαςςχαρία (ταλάντ) δεν μπόρεςε να
υςτρέβι αφτό το ταλάντ, απ' αφτό, ότι ίτυνε γαρίπς,
γιαλτζίς, ότι τα ςτράτες ςτον γαρίπ ατότες ίτανε άλιαχ
χυντά.

Στι βάςι τυ πίιμά-μυ «Λεοντι Χοναγπέις» ίνε
βαλιμένο αλιθινό φακτ, πύιο ίτυνε ςτ' αςλίτ ςτο χοριό
Σαρτανά, πυ έζνιν ςτο γιαςςλίχ-τ' ο Λ. Χοναγπέις.
Το τραγύδι τυ Λεόντι Χοναγπέι, πυ ίνε ςτο πίιμα,
έγραπςα-το εγό απλόγυμ, μα έγραπςα-το πάνο ςτι βάςι
(να ονςόβε) ςτα τραγόιδα κε ςτα λόια τυ Χοναγπέι, πυ
ίτανε γραμένα ςτο δραματικό-τυ έργο. Οτ' δεν ίχα τζα-
ρά να έβρυ τα τραγόιδα κε το δραματικό έργο ςτι ρο-
μέικι γλόςα, εγό κάμποςα φάκτια κε ματεριάλ για το
πιιμά-μυ πιρα απ'το βιβλίο τις ς. Κ. ΚΟΣΤΑΝ:
«ΑΧ ΤΙ ΡΟΜΕΙΚΙ ΛΙΤΕΡΑΤΥΡΑ ΑΣΤ' ΜΑΡΙΥ-
ΠΟΛΙΑ», πυ τα τραγόιδα κε το δραματικό έργο τυ
Λ. Χοναγπέι ίνε μεταφραζμένα ςτιν υκρανικί γλόςα.

Γ. ΚΟΣΤΟΠΡΑΒ.

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

Стат.форм. 110×150 печ. лисг. 5 — 42,500 знаков. Тираж 1,500

в листе 21600.—Міськліт 2305 Зам 4995 Маріупіль, держдрукарня.

ТІМІ—1·50К.
ЦЕНА—1·50К.

